

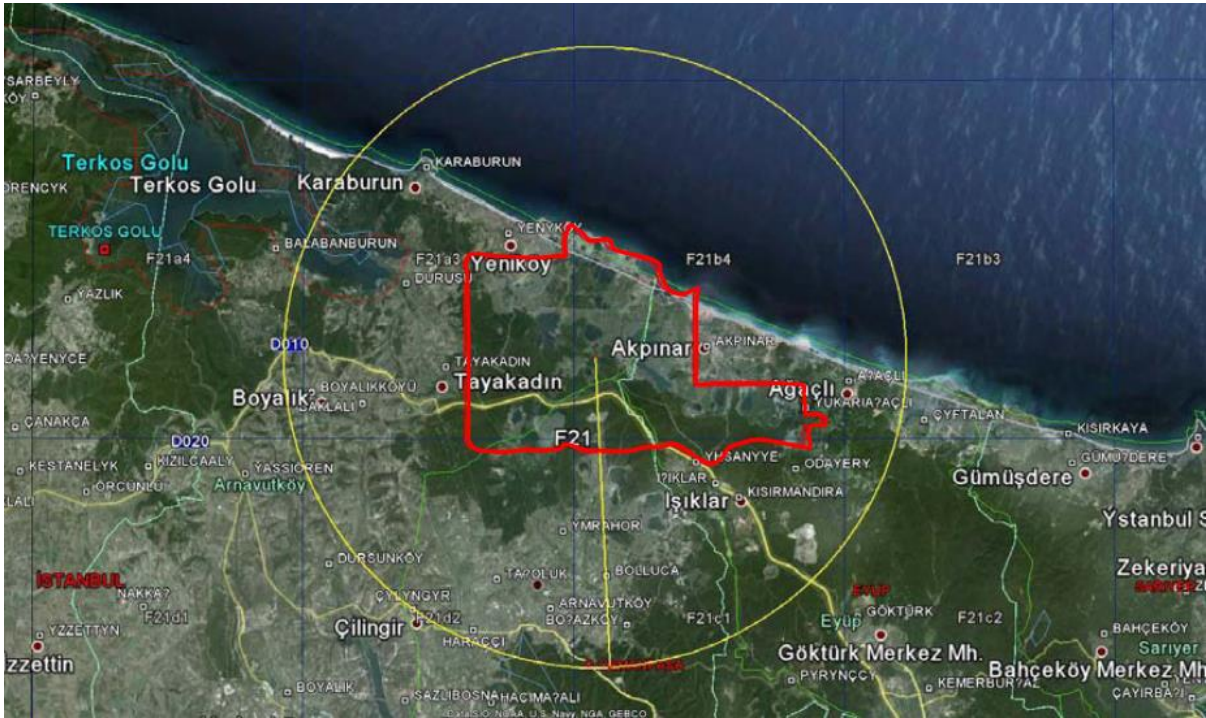
TMMOB Çevre Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

3. Havalimanı Projesi Sahasına 01.06.2014 tarihinde TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şube Tarafından Düzenlenen Teknik Gezi Raporu

Üçüncü Havalimanı Projesi, T.C. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından Yap-İşlet-Devret modeli ile 3 Mayıs 2013'de ihale edilmiştir. İhale Cengiz - Kolin - Limak - MAPA - Kalyon Ortak Girişim Grubu tarafından 10 milyar 247 milyon euro (maliyet), 22 milyar 152 milyon euro (ihale bedeli) olacak şekilde ve müellifleri Grimshaw, Nordic Office of Architecture, Haptic Architects olacak şekilde alınmıştır. 91.666.158 m² lik alanı kapsayacak olan proje, Avrupa Yakası Arnavutköy ve Eyüp İlçeleri içerisinde yer alan Akpınar, İhsaniye, Odayeri, Baklalı, Zafer, Karaburun Köyleri sınırında yapılacaktır. Havalimanı proje alanı 7.650 ha kadardır. Bu alanın 6.173 ha'ı orman, 1.180 ha'ı madencilik ve diğer kullanım, 660 ha'ı göl, 236 ha'ı mera, 60 ha'ı tarım, 2 ha'ı fundalıktır. Proje alanının yaklaşık %2,47'lik (189,182 hektar) kısmı özel mülkiyettir. 3. Havalimanı Projesi sebebi ile doğrudan kesilecek orman alanı toplamı 6.173 ha'dır. Fakat Bu miktar etki sahasını içermemektedir. Etki sahasındaki kesimler dahil edildiğinde yaklaşık olarak 2,5 milyon civarında ağaç kesimi yapılacağı öngörülmektedir.

Tüm bu köylerde havalimanının inşaa edilmesi düşünülen alanların, kamu tarafından 49 yıllığına özel kişilere/şirketlere kiralanmış olduğu bilgisi de tarafımıza iletilmiştir.

Harita 1. Proje Alanı Yeri, Google Maps (2013)

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak 01.06.2014 tarihinde Proje Sahası içinde yer aldığı bilinen Akpınar Köyü, Yeniköy ve Tayakadın Köyleri mevkiğinde belirlenen alanlarda gerçekleştirdiğimiz incelemeler sonucu aşağıda sıralayacağımız bulguları elde ettik.

1. Sulak Alanların ve Yer Altı Su Kaynaklarının Tahribatı

Sulak Alanlar

Akpınar Köyü ,Yeniköy ve Tayakadın Köyleri sınırları içinde linyit maden sahaları bulunmaktadır. İncelemimiz sırasında Akçelik, Yenikapı, Eryılmazlar maden sahalarını gördük. Neredeyse yirmi yıldır faaliyette olan maden sahalarının, üretimde olmadığını gözlemledik ve yapılan görüşmeler sonucu üretime son verileceği bilgisine ulaştık. Madencilik faaliyetleri için açılan alanlarda kapatılma işlemi yapıldığını gözlemledik. Maden sahalarının ilgili mevzuata uygun şekilde kapatılmadığını, ağaçlandırma çalışmalarının yapılmamış olduğunu, hali hazırdaki kapatma işleminin ise alanda bulunan sulak alan, sazlık ve ağaçlık alanların tahribinin göz önüne alınmadan yapıldığını gözlemledik. Daha önce açılıp da kapatılan madenlerin üstünde özellikle çam ağacı dikimi yapılmış ve bunların bir kısmı resimlerden de görüleceği üzere kuru halini almıştır. Sondaj çalışmaları kapsamında zarar verilmiş ağaçlar olduğu da resimlerden tespit edilmektedir

Resim 1. Madendeki kapatma çalışmaları

Resim.2. Madendeki kapatma çalışmalarının ağaçlık alanları tahribi

Resim 3. Madendeki kapatma çalışmalarının doğal sulak alanları tahribi

Buna karşın madencilik faaliyetleri ile yok edilen canlılığın yeniden sağlanmasına sebep olan ve bölgede yeni ekosistemler oluşturan, maden kraterlerinin (zeminin su doygunluk oranının çok yüksek olması sebebi ile) su ile dolması ile oluşan sulak alanlar oluşmuştur. Aynı civarda doğal göller de bulunmakta olup bunlar sazlıkların çokluğundan ve yaygınlığından ayırt edilebilmektedir. Bu sulak alanların göletlerinde turna, kadife sazan, yayın, aynalı sazan gibi balık türleri olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle turna diğerlerine nazaran daha seyrek görülen önemli bir balık türüdür ve bu göletlerde bulunmaktadır. Ayrıca göletler içinde bir çok türden deniz florası olduğu da gözlemlenmiştir.

Resim 4. Maden Kraterlerinin Su ile Dolmasıyla Oluşan Göletler

Resim.5. Göletteki Bitki Türleri

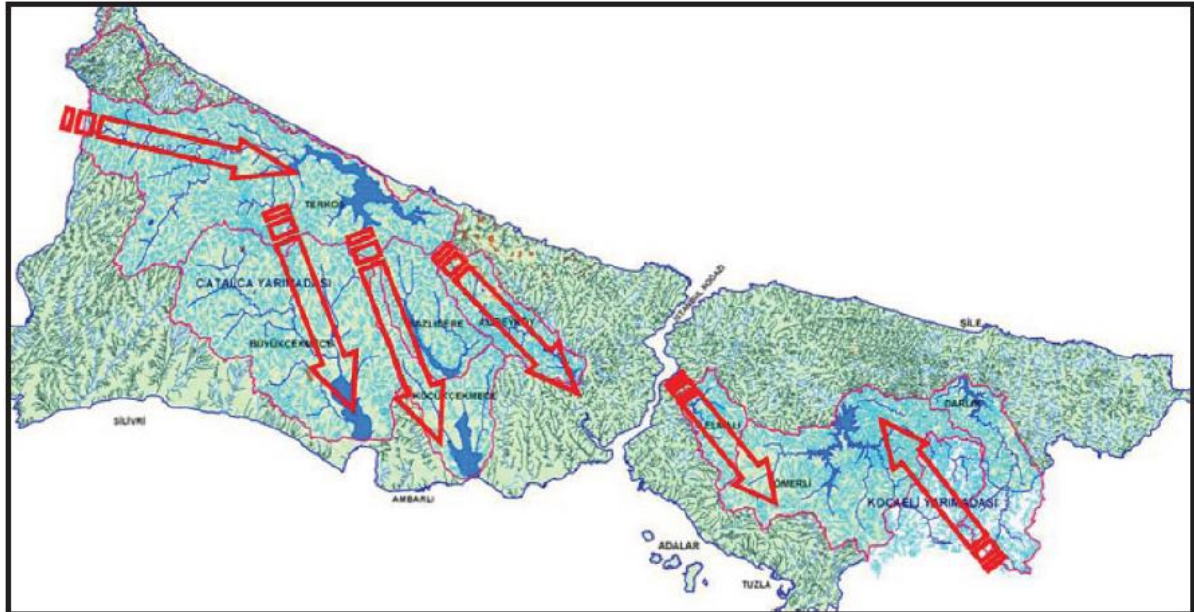

Resim.6. Göletlerdeki balıkçılık faaliyetleri

Revize edilen son ÇED raporunda (Mart 2014) alandaki ekosistem açısından ve Terkos Havzası ekolojik koridorunda olan dolayısı ile Terkos ekolojik koridorunu ve ardından diğer havzaların ekolojik koridorlarını olumsuz şekilde etkileyecek olan sulak alanların tahribatı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Harita 2. Havzaların ekolojik koridorları (TMMOB Şehir Plancıları Odasının 3. Köprü Projesi Değerlendirme Raporundan)

Görüldüğü üzere havza ekolojik koridorları, ekosistemleri orman ve deniz ekosistemlerini birbirine bağlamaktadır. Bu alanlar içindeki ormansızlaşma, göletlerin yok olması, ekolojik alanların kesintiye uğraması, türleri dar alanlara sıkıştırarak, direk yok edilme tehlikesi olmayan türlerinde zarar görmesine sebep olup tahribatın etkisini dalgalar halinde arttıracaktır. Uzun vadede türler için genetik dar boğaz (bottleneck effect) ve sapma etkisi (drift effect) söz konusu ve türlerin genetik olarak kayba uğraması mümkündür.

Alandaki göletlerin, su kanalları ile birbirine aktarıldığı ve bun kanalların nihayetinde Karadenize açılan kanallara bağlanacağına ilişkin çalışmalar gözlemlenmiştir. Tatlı su muhtevası olan ve yer üstü su kaynağı olarak adlandırılabilen bu kaynakların hiçbir su analizi yapılmadan bu şekilde aktarılması su krizi açısından olumsuz bir etkidir. Ayrıca iki ayrı su kalitesi ekosisteminin bu şekilde karıştırılması halinde, aktarılan ekosistemdeki türlerin yok olacağı ve aktarıldığı ekosistemde zarar göreceği aşikardır.

Resim 7. Göletleri birbirine bağlayan kanallar

Resim 8. Göletleri birbirine bağlayan kanallar

Resim.9 Göletleri birbirine bağlayan kanallar

Yer Altı Su Kaynakları

Alanda çok sayıda gözlemlendiğimiz sondaj çalışmaları, alan yüzeyi su muhtevası, kraterlerin gözle görünür su doygunluk oranı ve görüşmeler sonucu edinilen bilgilerde yaklaşık 70m ye kadar yapılan sondaj çalışmalarında 20mden sonra tatlı su bulunması ve sondaj devam ettikçe su muhtevasının sürdüğü bilgisine ulaştık. Alandaki bu durum yer altı su kaynaklarının zarar göreceğini göstermektedir. Terkos Havzasına çok yakın bir alanda olan bu su kaynakları havzayı besleyen muhtemel su kaynaklarıdır. Dolayısı ile Havzaların su muhtevasının ve miktarının etkilenmesi de söz konusudur.

Resim 10 Sondaj Çalışmaları, alanda bir çok sondaj çukuru bulunmaktadır.

Resim 11 Sondaj Çalışmaları

2. Zemin ve Topoğrafya

Saha içinde bulunan bir çok açık maden krateri bize alanın toprak muhtevası ve zeminin durumu hakkında fikir vermektedir. Zemin çoğunlukla su doygunluk oranı oldukça yüksek kumluk zeminden oluşmaktadır ve derinlik arttıkça suya doygun kumluk zemin devam etmektedir. Sondaj çalışmaları sonucu edinilen bilgiler de bunu doğrulamaktadır. Madencilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan toprak tabakası muhtevası, zeminin sıvılaşmaya müsait kumluk tabakadan oluştuğunu göstermektedir.

Sahanın topoğrafik özellikleri oldukça büyük yükselti farkları olduğunu ve bu farkların aynı düzeye getirilmesi için makul olmayacak büyüklükteki rakamlarda dolgu malzememsi gerektirdiğini açıkça göstermektedir. Yukarıda özellikleri anlatılan zeminin böyle bir dolgu

çalışması ile kapatılması mühendislik fayda hesaplarının ve kamu yararının ne düzeyde sağlanacağına şüphesini oluşturmaktadır.

Resim 12. Maden Kraterlerinin suya doymun kumluk zemini

Resim 13. Suyun çekildiği alanlarda ortaya çıkan sıvılaşmaya müsait kumul hareketi

3. Tarım ve Hayvancılık ve Köy Sakinlerinin Durumu

Geniş tarım arazileri haricinde her köylünün hem hayvancılık faaliyetinin olduğu hem de bostanlarının bulunduğu görülmüştür. Topraklar çok verimlidir. Hem killi toprak hem de alüvyon açısından zengin humuslu toprağın bulunduğu görülmüştür. Yöre sakinlerinin geçimini madencilikten öte tarım ve hayvancılıkla sağladığı gözlemlenmiştir. Verimli tarım arazilerinde bir çok türün yetiştirildiği ve mikro bir pazar sayılabilecek şekilde değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Aynı şekilde hayvancılık faaliyetleri ürünlerinin de sadece kendi tüketimleri için değil yine mikro bir pazar sayılabilecek şekilde değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Madencilik faaliyetleri bu alanlara büyük oranda zarar verse de oluşan göletler bu zararı kabule denebilir sınıra çekmiştir. Fakat alanda yapılacak dolgu çalışmaları ve göletlerin tahribatı tüm bu alanların yok edilmesine sebep olacaktır. Köy sakinlerinin hava kalitesi ve gürültü ile ilgili endişeleri mevcuttur. Yapılan görüşmelerde yetkililer tarafından uçak sesinden etkilenmemeleri için önlem alınacağı, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin fazla etkilenmeyeceği gibi bilgilendirmelerin yapıldığı fakat Hem kendisinin hem köylülerin verilen bilgilere inanmadıklarını da belirtmiştir.

Bu alandaki tahribat sadece doğası bakımından değil köy sakinlerinin akıbeti bakımından da sosyolojik problemlere yol açacağı gözlemlenmiştir.

Resim 14. Alandaki hayvancılık faaliyetleri

Resim 15. Meralar ve tarım arazileri

Resim 16. Meralar

Gözlemler sonucunda edinilen bilgiler doğrultusunda, bu derce zengin flora,fauna,biyoçeşitliliğin olduğu, geniş ve verimli tarım arazilerinin bulunduğu, etkin bir biçimde hayvancılık yapıldığı, insanların yaşam alanlarının bulunduğu üstelik tahribi dalga etkisi ile hem ekosistemler yolu ile hem de materyallerin /maddenin/kirliliğin dolaşımı yolu ile oldukça geniş alanlara yayılacak bu alanın bu şekilde tahrip edilmesi tedirginlik vericidir. Bu ekolojik yıkımın Yalnızca İstanbul'un Kuzey Ormanlarını değil,tüm Marmara Ekosistemlerini ve uluslar arası türler aracılığı ile de komşu uluslar arası ekosistemleri etkileyeceği ön görülmektedir.Bu tahribat İklim değişikliği ile geri dönüştürülemez sınıra dayanan ekolojik yıkımlar açısından oldukça büyük bir katkı sayılabilir.

Bu tahribatın sadece doğa tahribatı olmakla da kalmayacağı, sosyolojik, hukuksal ve finansal problemleri oluşturacağı var olanları derinleştireceği aşikardır.

TMMOB

Çevre Mühendisleri Odası

İstanbul Şubesi